

CZESŁAW CZARTOWSKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Czesław Jan Czartowski, ur. w 1897 r. w Warszawie, rachmistrz kancelista, żonaty.

2. Data i okoliczności zaaresztowania:

Aresztowany przez NKWD 9 lutego 1940 r. w os. Cukowno, pow. dziśniejskiego, woj. wileńskiego, po powrocie z Warszawy (8 lutego 1940 r.) za działania i organizację oporu przeciw władzy sowieckiej.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Więzienie NKWD w Berezwechu, pow. dziśniejszy, w Kotłasie na *pieriesylnym punkcie* od 1 listopada 1940 do 20 lutego 1941 r. Wywieziony następnie do *Uchtiżymłag 12. OŁP*, stacja Czibiu, zbiegłem z łagru 10 marca 1942 r. (ogółem więziony dwa lata i miesiąc).

4. Opis obozu, więzienia:

Od chwili aresztowania przez NKWD sześć tygodni w karczerze (cementowa ciemna piwnica i wody na podłodze ok. dziesięć centymetrów, woda opada ze ścian i sklepienia, pod ścianami wyższy stok spadu do chodzenia i na środku słupek do siedzenia), w celi więziennej szerokości trzy metry, cztery metry długości – dwudziestu pięciu, dwudziestu ośmiu ludzi. Budynek murowany, mury grube, w zimie nieopalone, zupełny brak powietrza, ściany oszronione od mrozu. Higiena: pół litra wody na więźnia na dobę, wszy jak mrówki, chodziły po wszystkich współmieszkańcach.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

Narodowość – polska, kategoria przestępstw – polityczne, poziom umysłowy – większość z wyższym i średnim wykształceniem, wzajemne stosunki – wielka solidarność Polaków w swoim środowisku.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Praca na *lesopowale* od godz. 5.00 rano do 18.00, z godziną przerwą obiadową. Normy i wyżywienie mające na celu szybkie wykończenie Polaków. Poza życiem koleżeńskim, które